

Gebiedsbudgetten

Kostprijsonderzoek ten behoeve van de gemeente
Súdwest-Fryslân

Inhoud

Samenvatting	3
1. Aanpak	5
1.1 Achtergrond	5
1.2 AMvB Reële tarieven	5
1.3 Producten	6
1.4 Werkwijze	7
2. Virtuele tarieven	9
2.1 Maandsalaris en inschaling	10
2.2 Opslagen	11
2.3 Sociale lasten	12
2.4 Overhead	13
2.5 Productiviteit/declarabiliteit	14
2.6 Risico-opslag	16
2.7 Overige kosten	17
2.8 Uitkomsten (virtuele) tarieven	19
3. Transformatie-effecten	21
3.1 Doelgroepen	21
3.2 Vernieuwingsmogelijkheden	22
3.3 Kostenverhogende effecten	23
3.4 Effecten van de transformatie	25
4. Uitkomsten	28
4.1 Elementen van het gebiedsbudget	28
4.2 Geleidelijke ingroei	28
4.3 Advies voor de gebiedsbudgetten	29
Bijlage 1. Berekening ORT bij kortdurend verblijf	33
Bijlage 2. Definities	34
Bijlage 3. Aantal individuele inwoners met een maatwerkvoorziening	36

Auteur(s)	Nico Dam, Pleun Koopmans, Annika van de Belt
Opdrachtgever	Súdwest-Fryslân
Kenmerk	AT/21/0317/tarswfr
Publicatiedatum	12 februari 2021

© Bureau HHM

Samenvatting

In opdracht van de gemeente Súdwest-Fryslân onderzocht bureau HHM de gebiedsbudgetten voor de uitvoering van de Wmo Bolsward e.o., Buitengebied, Sneek Noord en Sneek Zuid. Hierbij kiest de gemeente voor een integrale, op de populatie gebaseerde bekostiging in de vorm van een gebiedsbudget. Onze opdracht was te onderzoeken hoe de budgetten kunnen worden opgebouwd.

We zijn uitgegaan van de productiegegevens van de Wmo maatwerkvoorzieningen in heel 2019. Voor Hulp bij het Huishouden zijn we uitgegaan van de productiegegevens in 2019, aangevuld met een prognose voor de groei in 2020. Bij de verschillende diensten hebben we reële (virtuele) tarieven bepaald, in de vorm van berekende kostprijzen. Ook verkenden we welke mogelijke transformatie-effecten kunnen optreden. Hierbij volgden we een inhoudelijke lijn via vier hoofdcategorieën van cliënten.

Ook is zicht gekregen op de extra uitgaven die moeten worden gedaan om die transformatie-effecten te realiseren. Dit betreft kosten voor het realiseren van randvoorwaarden (uitvoeringskosten) en extra uitgaven aan alternatieve oplossingen (transformatiebudget). Ook de verwachte 'dubbele' vergrijzing leidt tot een verhoging van de uitgaven.

De uitgangspunten in het kostprijsmodel en de aannames rond de transformatie-effecten hebben we getoetst in meerdere bijeenkomsten met vertegenwoordigers van gecontracteerde aanbieders. De uitkomsten daarvan hebben we verwerkt in een rekenmodel. Daarin is de productie 2019 (HbH 2020) doorgerekend met de virtuele tarieven en de verwachte transformatie-effecten, aangevuld met de financiële voorwaarden. Die uitkomsten zijn vertaald naar een ingroeitraject. Dit heeft geleid tot een advies voor de gebiedsbudgetten voor Súdwest-Fryslân van 2022 tot en met 2026. Het advies is opgesplitst in twee budgetten per gebied: één voor de begeleidingsproducten en één voor Hulp bij het Huishouden.

Begeleiding	Bolsward e.o.	Buitengebied	Sneek Noord	Sneek Zuid	TOTAAL
2022	€ 2.627.867	€ 3.111.317	€ 2.389.384	€ 3.045.096	€ 11.173.662
2023	€ 2.430.213	€ 2.874.983	€ 2.192.384	€ 2.832.554	€ 10.330.134
2024	€ 2.195.312	€ 2.593.304	€ 1.968.590	€ 2.569.699	€ 9.326.904
2025	€ 1.985.326	€ 2.341.078	€ 1.767.446	€ 2.335.722	€ 8.429.571
2026	€ 2.002.426	€ 2.365.931	€ 1.783.272	€ 2.354.858	€ 8.506.486

Tabel 1. Advies gebiedsbudgetten 'Begeleiding' 2022-2026 (prijspeil 2021)

Hulp bij het Huishouden	Bolsward e.o.	Buitengebied	Sneek Noord	Sneek Zuid	TOTAAL
2022	€ 2.404.296	€ 2.520.761	€ 2.007.151	€ 1.520.267	€ 8.452.474
2023	€ 2.364.668	€ 2.479.443	€ 1.974.860	€ 1.494.691	€ 8.313.664
2024	€ 2.377.438	€ 2.493.095	€ 1.986.431	€ 1.502.170	€ 8.359.135
2025	€ 2.402.189	€ 2.519.306	€ 2.007.999	€ 1.517.227	€ 8.446.722
2026	€ 2.438.919	€ 2.558.077	€ 2.039.565	€ 1.539.862	€ 8.576.422

Tabel 2. Advies gebiedsbudgetten 'Hulp bij het Huishouden' 2022-2026 (prijspeil 2021)

1. Aanpak

In dit hoofdstuk schetsen we de achtergrond en de gevolgde aanpak bij het kostprijsonderzoek.

1.1 Achtergrond

De gemeente Súdwest Fryslân staat voor een grote opgave in het Sociaal Domein, waaronder een bezuiniging. Het College kiest ervoor om deze besparing te realiseren door in te zetten op de transformatie van de dienstverlening. Daarbij heeft het College overwogen de huidige productgerichte benadering in de Wmo (Open House contractering en de 'p*q' bekostiging) los te laten. Er is gekozen voor gebiedsbudgetten. De gemeente Súdwest-Fryslân heeft bureau HHM gevraagd de benodigde lumpsum per gebied (de gebiedsbudgetten) te berekenen. Dit budget wordt bepaald aan de hand van de volgende formule:

$$L = p * q * t$$

Hierin staat de L voor de lumpsum, het gevraagde gebiedsbudget voor één of meer gebieden. De 'p' betreft de reële, virtuele tarieven voor de huidige producten in de Wmo ondersteuning; in deze rapportage beschrijven hoe we tot de opbouw daarvan komen. De 'q' heeft betrekking op het feitelijk zorggebruik van alle inwoners die momenteel van de huidige Wmo-diensten gebruikmaken; dit wordt bepaald aan de hand van de feitelijk geleverde ondersteuning in heel 2019 (HbH 2019 + prognose 2020), gebaseerd op facturatiegegevens. De 't' staat voor het 'transformatie-effect'; het verwachte toekomstige effect van de gebiedsgerichte aanpak op het gebruik van de maatwerkdiensten. Dit effect is in de loop van afgelopen periode met de aanbieders besproken, waarbij ook in ogenschouw wordt genomen welk transformatie-effect andere gemeenten verwachten te bereiken.

1.2 AMvB Reële tarieven

De Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB) uit 2017 verplicht gemeenten om bij de professionele ondersteuning in het Sociaal Domein reële tarieven te hanteren. In de AMvB is een lijst opgenomen van kostprijs-elementen op basis waarvan de gemeente het tarief dient te bepalen. Volgens dit wettelijk kader worden in ieder geval de volgende kostprijs-elementen meegenomen bij het bepalen van een reëel tarief, uitgaande van een gemiddeld efficiënte zorgverlener:

- kosten van de beroepskracht;
- (redelijke) overheadkosten;
- kosten voor niet-productieve uren van de beroepskrachten als gevolg van verlof, ziekte, scholing en werkoverleg;
- reis- en opleidingskosten;
- indexatie van de reële prijs;

- overige kosten als gevolg van de door een gemeente gestelde verplichtingen voor aanbieders, zoals bijvoorbeeld rapportages en administratieve verplichtingen.
- Het begrip 'reëel' weerspiegelt de (goede) verhouding tussen de prijs voor de levering van een voorziening en de eisen die worden gesteld aan de kwaliteit van diezelfde voorziening. Wanneer een tarief 'reëel' is, is niet in de AMvB bepaald; dat is en blijft een beslissing van de gemeente. Belangrijke toetssteen hierbij is dat het tarief tot stand komt in een transparant proces naar/met de aanbieders en dat het tarief herleidbaar en herkenbaar is. Daarom heeft marktconsultatie en dialoog met aanbieders onderdeel uitgemaakt van het proces om tot reële virtuele tarieven te komen. Daarmee is inzicht verkregen in de reacties op de parameterwaarden door de aanbieders in de eigen regio.

Virtuele tarieven

In dit proces wordt toegewerkt naar een budget per gebied binnen de gemeente Súdwest-Fryslân. In de toekomstige bekostiging is daarom geen sprake meer van tarieven per product of dienst. De virtuele tarieven zijn echter wel nodig als rekeneenheid bij het berekenen van dit gebiedsbudget.

1.3 Producten

De gemeente Súdwest-Fryslân werkt met 22 verschillende producten. Een aantal producten zijn niet meegenomen, omdat deze in de praktijk (vrijwel) niet worden afgegeven. De resterende 17 producten hebben wij onderverdeeld in 10 productgroepen waarvoor wij een virtueel tarief hebben berekend. Een overzicht van de productgroepen en de producten staat in de onderstaande tabel. Het persoonsgebonden budget voor de beschreven producten vormt geen onderdeel van het door ons berekende gebiedsbudget.

Productgroep	Producten
Huishoudelijke Hulp	Hulp bij het Huishouden
Individuele begeleiding basis	Individuele begeleiding Basis Persoonlijke verzorging
Individuele begeleiding plus	Individuele begeleiding Plus (specialistisch)
Kortdurend verblijf (verblijf)	Kortdurend verblijf (alleen verblijfscomponent)
Kortdurend verblijf (all-in)	Kortdurend verblijf (all-in tarief)
Vervoersdiensten basis	Vervoer dagbesteding groep
Vervoersdiensten rolstoel	Vervoer dagbesteding groep rolstoel
Dagbesteding basis	Dagbesteding Basis - langdurige psychische stoornis Dagbesteding Basis - LG licht Dagbesteding Basis - o.a. ouderen, VG licht
Dagbesteding plus	Dagbesteding Plus - LG midden Dagbesteding Plus - LG zwaar Dagbesteding Plus - ouderen Dagbesteding Plus - VG midden Dagbesteding Plus - VG zwaar

Productgroep	Producten
Persoonlijke verzorging	Persoonlijke verzorging

Tabel 3. Overzicht van de producten die meegaan in het gebiedsbudget

1.4 Werkwijze

Virtuele tarieven

Om te komen tot een gedragen advies over de te hanteren reële tarieven die passen bij de AMvB, zijn verschillende stappen doorlopen:

- 1) Aan de hand van de productbeschrijvingen van Súdwest Fryslân is door bureau HHM een eerste uitwerking van een algemeen kostprijsmodel opgesteld voor de verschillende producten. Daarbij is gebruik gemaakt van benchmarkrapporten, rapportages van verschillende kostprijsonderzoeken en uitkomsten van vergelijkbare trajecten elders. Ook zijn de uitkomsten gebruikt van de uitvraag die in de zomer van 2018 is in SWF uitgevoerd met het oog op de resultaatbudgetten waar toen aan werd gewerkt.
- 2) Deze eerste uitwerking is besproken met een ambtelijke vertegenwoordiging van de gemeenten in de regio.
- 3) De parameters, met voorgestelde parameterwaarden, zijn tijdens 'marktconsultatie bijeenkomsten' voorgelegd aan aanbieders. Tijdens deze bijeenkomsten zijn reacties verkregen en argumenten aangereikt.
- 4) Aansluitend hebben de aanbieders één week tijd gehad om ook schriftelijk op de parameters en bijbehorende waarden te reageren. Hiervan hebben zeven aanbieders gebruik gemaakt die in totaal 48 vragen/opmerkingen/voorstellen hebben aangeleverd.
- 5) HHM heeft deze reacties verzameld, gewogen en met de gemeente besproken. Dat heeft geleid tot het advies om (voor bepaalde producten) de parameterwaarden aan te passen. De reacties zijn separaat gebundeld en met de aanbieders gedeeld.
- 6) Op basis daarvan zijn de uiteindelijke parameterwaarden gekozen, in het rekenmodel verwerkt en gebruikt bij het bepalen van het gebiedsbudget.

Data-analyse

We hebben verschillende databestanden van Súdwest-Fryslân ontvangen en geanalyseerd. Dat heeft geleid tot een beeld van de feitelijke geleverde dienstverlening aan inwoners van Súdwest-Fryslân in 2019. Voor de HbH is tevens gebruik gemaakt van de prognose voor het totale gebruik in 2020. Dit vanwege de geconstateerde groei van ca. 8%. Op basis van de declaratiegegevens van de verschillende aanbieders, hebben we de geleverde productie toegerekend naar de doelgroepen. Dat is gebeurd door aan de hand van de websites van de grootste aanbieders te beoordelen welke doelgroepen zij bedienen. Dit was nodig in verband met het doorrekenen van de transformatie-effecten.

Transformatie-effecten

De basis onder de transformatie-effecten werd gevormd door de volgende bronnen:

- Onderzoek naar de mogelijkheden van transformatie uitgevoerd bij de voorbereiding op de decentralisaties in 2012 en 2014. Onderdeel hiervan was een intensieve dialoog op meerdere plaatsen in het land met professionals van aanbieders, gemeenten en

toegangsorganisaties. Dit heeft geleid tot de basis transformatie-effecten die daarom vooral zijn gebaseerd op 'expert-opinion'.

- Uitwerking en doorrekening van effecten in opdracht van individuele gemeenten.
- Ervaringen in vergelijkbare trajecten gericht op een gebiedsbudget voor andere gemeenten. In het kader van de aanpak voor Súdwest Fryslân is met name bij de gemeente Groningen getoetst welke ervaringen daar inmiddels zijn opgedaan (daar is in 2019 een gebiedsbudget geïntroduceerd).
- Uitgangspunten die door de gemeente zijn bepaald voor de vier gebiedsbudgetten in Súdwest Fryslân.

De aannames zijn eerst getoetst bij de gemeente en vervolgens bij de aanbieders. Tijdens drie consultatiebijeenkomsten in oktober 2020 (één gericht op ouderen, één gericht op GGZ en één gericht VB/LG) met vertegenwoordigers van de belangstellende aanbieders, is gesproken over de mogelijke transformatie-effecten. In een vierde en afsluitende bijeenkomst in januari 2021 is nader uitleg gegeven over de opbouw van de transformatie-effecten en is besproken met welke effecten is gerekend en met welk ingroeimodel.

Rekenmodel

De uitkomsten van bovenstaande aanpak zijn verwerkt in twee rekenmodellen in MS Excel, één voor de huishoudelijke hulp en één voor de overige begeleidingsfuncties. Per rekenmodel zijn de transformatie-effecten daarin doorgerekend tot vier gebiedsbudgetten voor Súdwest-Fryslân voor de komende jaren.

Contacten met de gemeente

In de periode waarin de beschreven aanpak is uitgevoerd, heeft geregeld afstemming plaatsgevonden met de gemeente.

2. Virtuele tarieven

In dit hoofdstuk beschrijven we de wijze waarop we tot reële (virtuele) tarieven zijn gekomen voor de diensten die vanaf 2022 onderdeel zijn van de gebiedsbudgetten.

Om te komen tot reële tarieven hebben we gebruik gemaakt van onderstaand kostprijsmodel. In de volgende paragrafen lichten we de verschillende componenten van de kostprijs toe en beschrijven we voor de verschillende producten de concrete keuzes die wij voorstellen.

Parameter	Omschrijving
Inschaling	Dit betreft de functiemix van personeel in de directe hulpverlening, als vertaling van de kwaliteitseisen voor een bepaalde dienst of product. Onderdelen hierbij zijn: • een functiemix per product of dienst; • een mix van de vigerende cao's; • een mix van de verschillende salarisschalen.
Opslagen	Hierbij gaat het om reguliere opslagen op het salaris bij de gekozen functieniveaus, zoals vakantietoeslag, eindejaarsuitkering, individuele keuzebudgetten, onregelmatigheidstoeslag, etc.
Sociale lasten	Dit betreft de werkgeverslasten, zoals de verschillende verplichte verzekeringen, pensioen, etc. Deze kunnen per cao verschillen, maar worden in het kostprijsmodel gebundeld.
Overhead	Hierbij gaat het om een opslag voor de kosten van de organisatie waarin het personeel dat de behandeling/ondersteuning biedt, werkzaam is. Vaak onderverdeeld in personele overhead (de kosten van overig personeel, zoals management, staf, beleid, administratie, etc.) en de overige kosten (alle overige, materiële kosten). Ook worden hier opleidingskosten en reiskosten onder begrepen.
Productiviteit/ declarabiliteit	Dit betreft een correctie op de kosten van een medewerker in de directe hulpverlening voor niet-productieve (niet-declarabele) uren. Dit is de totale jaarlijkse kosten per fte gedeeld door het jaarlijks aantal declarabele uren. Hierin zit bijvoorbeeld een correctie voor vrije dagen, feestdagen, algemene tijd, werkoverleg, ziekteverzuim, voor niet-declarabele reistijd, etc.
Risico-opslag	Ook wordt een opslag toegevoegd voor risico's. Alle overige elementen hebben betrekking op de feitelijke kostprijs; deze parameter waarborgt de continuïteit van de organisatie.
Overige kosten voorziening	Voor bepaalde vormen van zorg gelden er aanvullende kosten gekoppeld aan de voorziening. Hierbij gaat het bijvoorbeeld om de dagbestedingslocatie en bij kortdurend verblijf. De waarde van deze component

Parameter	Omschrijving
	drukken we uit in een vast bedrag per dagdeel of per etmaal. Kosten van vervoer van en naar dagbesteding passen niet in dit algemene kostprijsmodel; daarvoor volgt een alternatief voorstel.

Tabel 4. Kostprijsmodel

Een belangrijk aandachtspunt bij dit model is dat de beschreven parameterwaarden dienen als een onderlegger voor de bepaling van reële (virtuele) tarieven. Het zijn nadrukkelijk geen eisen of normen waaraan de zorgaanbieders zich moeten houden bij het leveren van de ondersteuning!

2.1 Maandsalaris en inschaling

De maatschappelijke ondersteuning wordt geboden door professionals met verschillende opleidingsniveaus. De ervaring leert dat dit varieert van MBO-2 niveau tot HBO; het aandeel van de verschillende opleidingsniveaus verschilt per product. De inschaling (de hoogte van het salaris) hangt samen met het opleidingsniveau. Daarnaast zijn de verschillende aanbieders in de praktijk vanuit de historie verbonden met meerdere cao's¹. In tabel 5 geven we weer met welke mix van schalen we hebben gerekend per opleidingsniveau. Deze indeling is gebaseerd op diverse bronnen, zoals: functieboeken, ijkfuncties uit de FWG-systematiek, vacatures en uitkomsten van marktconsultaties in andere regio's bij vergelijkbare trajecten.

Niveau	cao VVT, GGZ en GHZ	cao Sociaal Werk
HbH	FWG HbH (alleen VVT)	-
MBO – 2	FWG 20 (20%) FWG 25 (80%)	schaal 3 (100%)
MBO – 3	FWG 30 (50%) FWG 35 (50%)	schaal 4 (50%) schaal 5 (50%)
MBO – 4	FWG 40 (50%) FWG 45 (50%)	schaal 6 (50%) schaal 7 (50%)
HBO	FWG 50 (80%) FWG 55 (20%)	schaal 8 (80%) schaal 9 (20%)

Tabel 5. Inschaling per opleidingsniveau²

De opleidingsmix voor de verschillende productgroepen hebben wij in de eerste plaats gebaseerd op de productbeschrijvingen van de gemeente Súdwest-Fryslân. Daarnaast hebben wij gebruik gemaakt van uitkomsten van vergelijkbare trajecten, waaronder de uitvraag die in de zomer van 2018 is gehouden in de gemeente. De oorspronkelijke producten binnen de productgroepen dagbesteding basis en dagbesteding plus hebben voor verschillende doelgroepen andere tarieven. Wij kiezen ervoor de tarieven te bepalen voor de gehele productgroep dagbesteding plus en dagbesteding basis, ten behoeve van de

¹ Wij gaan uit van een gelijke verdeling van de vier relevante cao's, namelijk VVT, GHZ, GGZ en Sociaal Werk.

² Deze mix is de basis voor de tarieven; dus geen eis voor de feitelijke mix in de praktijk van de aanbieders.

overzichtelijkheid. Voor de verschillende productgroepen hanteren we de volgende opleidingsmix:

Productgroep	HbH	MBO – 2	MBO – 3	MBO – 4	HBO
Huishoudelijke Hulp	100%				
Individuele begeleiding basis			50%	40%	10%
Individuele begeleiding plus				20%	80%
Kortdurend verblijf			40%	40%	20%
Dagbesteding basis ³		5%	40%	45%	10%
Dagbesteding plus ⁶		5%	35%	35%	25%
Persoonlijke verzorging		100%			

Tabel 6. Functiemix per product

Niet iedere medewerker wordt op de hoogste trede (periodiek) binnen de schaal uitbetaald. Voor de inschaling adviseren wij aan te sluiten bij de uitkomsten van onderzoek door KPMG uit 2014. Deze waarde werd door KPMG gevonden na een breed onderzoek bij aanbieders naar de kostprijzen van de dienstverlening die vanaf 2015 naar de gemeenten is gedecentraliseerd en nadien in vele trajecten bevestigd. Dit percentage weerspiegelt bij een organisatie met een normaal personeelsverloop de verhouding tussen blijvend personeel dat jaarlijks hoger wordt ingeschaald en nieuwe medewerkers die lager ingeschaald worden. Daaruit komt naar voren dat een percentage van **90% van het maximumsalaris** de 'normale' verdeling weerspiegelt van de verdeling van medewerkers over de periodieken van de betreffende salarisschaal⁴. Uitkomsten van vergelijkbare trajecten bevestigen dit percentage.

2.2 Opslagen

De opslagen voor vakantie en eindejaar worden rechtstreeks uit de cao's afgeleid. De onderbouwing voor onregelmatigheidstoeslag (ORT) volgt in bijlage 1.

Parameter	Waarden	Toelichting
Vakantie	8%	Dit is in alle cao's gelijk (bij HbH geldt een minimum).
Eindejaar	8,33%	Dit is in alle cao's gelijk (bij HbH geldt een minimum).
ORT	0% 26%	Ambulante producten ondersteuning wordt overwegend tijdens de '0% ORT-uren' geboden (ma-vrij tussen 7 en 20 uur en za tussen 8 en 12 uur). Voor Kortdurend Verblijf hanteren we 26% ORT (zie hierna).

Tabel 7. Uitwerking opslagen

³ We gaan ervan uit dat de dagbesteding inclusief lichte persoonlijke verzorging wordt georganiseerd; daarom is een percentage van het opleidingsniveau MBO-2 opgenomen.

⁴ In 2014 is door KPMG gevonden dat de bandbreedte 90-95% een goed gemiddelde vormt, na een breed onderzoek bij aanbieders naar de kostprijzen van de dienstverlening die vanaf 2015 na de gemeenten is gedecentraliseerd. Vanwege de toename van verloop van personeel in de zorgsector in de afgelopen jaren, menen wij dat 90% een reële inschatting is.

2.3 Sociale lasten

De opslag sociale lasten is gebaseerd op de wettelijk verplichte percentages.

WW premie

Sinds begin 2020 is de Wet Arbeidsmarkt in Balans (WAB) van kracht, waardoor het premiepercentage voor de werkloosheidswet gedifferentieerd is naar de aard van het dienstverband van de medewerkers. Om deze opslag te kunnen berekenen is de verdeling tussen vast/flex van belang. We hanteren dit jaar als uitgangspunt een verdeling van **85%**⁵ medewerkers voor onbepaalde tijd en **15%** medewerkers op een tijdelijk contract. Er is geen breed onderzoek bekend waaruit de feitelijke verdeling blijkt. Relevant is daarom mede dat door de cao-partners is aangegeven te streven naar een verhouding van 90/10 aan het einde van de looptijd van de cao (ultimo 2021).

Transitievergoeding

Ook is opslag toegevoegd voor de transitievergoeding die in de WAB is aangepast. Dit betreft de uitkering die wordt gegeven aan medewerkers waarbij op verzoek van de werkgever de aanstelling wordt beëindigd (ook als die aanstelling tijdelijk was). De hoogte van deze opslag is bepaald op basis van de volgende aspecten:

- hoogte van de vergoeding, dat is eenderde van een maandsalaris bij een volledig gewerkt jaar dus $(1/3/12 =) 2,78\%$;
- de inschatting van aanbieders in vergelijkbare trajecten dat bij eenderde van alle aflopende contracten een transitievergoeding aan de orde is;
- de inschatting dat jaarlijks 15% van alle contracten aflopen of worden beëindigd op verzoek van de werkgever, gebaseerd op dezelfde verhouding vast/flex die hiervoor is benoemd.

Dit leidt tot een opslag van $(2,78\% * 1/3 * 15\% =) 0,14\%$.

Pensioen

Voor de pensioenafdracht is een gemiddelde waarde bepaald, aangezien die afdracht leeftijd- en salarisafhankelijk is. De pensioenpremie in deze tabel is gebaseerd op het percentage dat vanaf 2021 van toepassing is (OP 25% en AP 0,5%, waarbij de helft voor rekening van de werkgever komt)⁶. De opslag voor dit pensioenpercentage is mede afhankelijk van het salaris daarom is hier een gemiddelde genomen over de verschillende rekensalarissen die bij de diverse producten ontstaan op basis van de inschaling en functiemix in de tabellen 5 en 6. Bij HbH en Persoonlijke verzorging is deze gemiddelde

⁵ Dit percentage is mede bepaald door de ambitie van de gemeente om zo veel mogelijk vaste dienstverbanden te stimuleren.

⁶ De franchise-bedragen voor het Ouderdomspensioen en het Arbeidsongeschiktheidspensioen zijn gebaseerd op 2020, omdat de bedragen voor 2021 nog niet bekend waren ten tijde van besluitvorming en communicatie over de virtuele tarieven waarmee is gerekend. Hierdoor is een iets te hoge opslag voor het pensioen in de rekentarieven meegenomen, die daardoor iets te hoog uitkomen. In afstemming met de gemeente is besloten dit niet aan te passen.

waarde lager vanwege de lagere salarissen die hierbij aan de orde zijn. Bij Logeren is de waarde hoger omdat door de ORT hierbij sprake is van een hoger rekensalaris.

Component	% 2021	% HbH
WAO/IVA/WGA basispremie (Aof) incl. toeslag kinderopvang	7,53%	id
WW premie (Awf) laag (aanstelling voor onbepaalde tijd)	85% van 2,70%	id
WW premie (Awf) hoog (overige dienstbetrekkingen)	15% van 7,70%	id
ZVW premie werkgever	7,00%	id
Werkhervattingskas (gezondheidszorg)	1,28%	id
Transitievergoeding	0,14%	id
Pensioenpremie bijdrage werkgever (Pers. Verzorging HbH)	7,46%	6,85%
TOTAAL opslag sociale lasten (Per. Verzorging HbH)	26,86%	26,25%
Pensioenpremie bijdrage werkgever (Begeleiding)	8,67%	
TOTAAL opslag sociale lasten (Begeleiding)	28,07%	
Pensioenpremie bijdrage werkgever (Logeren)	9,31%	
TOTAAL opslag sociale lasten (Logeren)	28,71%	

Tabel 8. Opbouw sociale lasten

2.4 Overhead

Dit betreft de kosten van de organisatie van waaruit de professionals werkzaam zijn. In de praktijk komen vaak grote verschillen tussen aanbieders voor. Deze verschillen, zowel tussen branches als tussen vergelijkbare aanbieders binnen een bepaalde branche, omvatten een bandbreedte van soms wel tientallen procenten. Daarnaast worden in de verschillende rapporten over onderzoeken naar de feitelijke opbouw en waarde van het percentage overhead, verschillende definities gehanteerd. Wij hanteren de onderstaande definities van de kosten die tot de (personele) overhead en overige kosten worden gerekend. Een uitwerking staat beschreven in bijlage 2.

Overhead

Overhead is het geheel van functies gericht op de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces. Het primaire proces is het geheel aan diensten en voorzieningen dat door een zorgorganisatie geboden wordt aan een cliënt, om direct in de behoefte aan begeleiding, verzorging, voeding (en verpleging, behandeling, opvoeding) van de cliënt te voorzien.

(Personele) Overhead

Niet- cliëntgebonden personele kosten ten behoeve van het primaire proces (leidinggeven- den, hotelfuncties, terrein- en gebouwgebonden functies en overig niet-clientgebonden

personeel); inclusief een opslag voor andere personeelskosten⁷ (zoals reiskosten woon-werkverkeer, opleidingskosten, kosten werving & selectie).

Overige kosten

Overige (niet personele) kosten ten behoeve van het primaire proces (voeding, hotelmatige kosten, cliënt c.q. bewoner gebonden kosten, terrein- en gebouwgebonden kosten, afschrijving, huur, lease, interest) en algemene kosten (waaronder ICT, kantoorbenodigdheden, marketing, abonnementen etc.).

We hebben verschillende benchmarks geanalyseerd⁸ en de definities en waarden met elkaar vergeleken⁹. Op basis van de door ons geanalyseerde benchmarks, komen wij voor de verschillende categorieën van producten tot verschillende percentages. Gezien de verschillen in de omvang van de overhead tussen de sectoren die blijken uit de benchmarks, zullen de percentages niet voor iedere aanbieder feitelijk kostendekkend zijn. Overigens dient dit percentage te worden gezien als een opslag op de totale kosten van het personeel in de directe dienstverlening. Elders zien we de overhead ook wel als aandeel in het totaal van alle kosten van een organisatie, dat is dus niet de wijze waarop het hier bedoelde percentage doorwerkt.

Parameter	Waarde	Toelichting
Overhead	15%	Voor de Huishoudelijke Hulp (dat is een eenvoudig te organiseren dienst, met een grote span of control en geringe overige uitvoeringskosten).
	30%	Voor de andere producten (dat is een complexer te organiseren dienst, met meer administratieve lasten en een kleinere span of control).

Tabel 9. Uitwerking overhead als opslag op de kosten van het direct dienstverlenend personeel

2.5 Productiviteit/declarabiliteit

Bij het bepalen van een reëel tarief is het van belang de productiviteit van de medewerkers te bepalen, zodat een correctie voor de niet-productieve uren kan worden doorgevoerd. De correctie voor niet-productieve uren bestaat uit verschillende onderdelen. Hierover kan discussie bestaan. In de onderstaande tabel maken we bij de declarabele inzet onderscheid naar de verschillende producten. In de tabel is het aantal declarabele uren per jaar afgeleid uit de bruto beschikbare aanstellingsuren (1.878) verminderd met de feest- en verlofdagen (cao-afhankelijk), ziekteverzuim en niet-cliëntgebonden uren.

Verlofuren en feestdagen

Het aantal verlofuren en vakantiedagen verschilt per cao: VVT: 237, GHZ: 251,4, GGZ: 251,4 en SW: 251. Wij hanteren 260 uur waarvan 210 wettelijk en bovenwettelijk en 50

⁷ Dit betreft rubriek 423 uit het Prismant rekenschema.

⁸ Onder andere: Berenschot (2018) Tarieven ambulante Jeugdzorg; Berenschot (2013) Rapportage benchmark overhead; KPMG (2014) Inzicht in tarieven Wmo en Jeugdzorg,

⁹ Zie bijlage 2 voor de definities zoals wij die gebruiken.

vakantiedagen. Hiermee is rekening gehouden met alle cao's en is met eventuele extra verplichte uren, zoals leeftijdsgebonden verlof en integraal keude budget. Voor HbH rekenen we alleen met de cao VVT en komen we uit op 243 uur. Hierbij is rekening gehouden met extra verplichte uren.

Ziekteverzuim

In de discussie over het ziekteverzuim wordt veelal verwezen naar benchmarkcijfers voor de gehele sectoren VVT, GHZ, GGZ en SW. In de VNG-rekentool wordt per cao, op basis van een meerjarig gemiddelde in de sectoren (Branche Viewer periode 2017-2019), de volgende suggestie gedaan: VVT: 6,9%, GHZ: 6,15%, GGZ: 6,09% en SW: 6,09%.

In de praktijk is sprake van verschillen tussen aanbieders en tussen de sub-sectoren. Organisaties met een lager gemiddeld ziekteverzuim voeren hierop vaak actief beleid, waardoor met name het korte verzuim en de verzuimfrequentie positief worden beïnvloed. Daarbij laat CBS Statline zien dat het gemiddelde van de afgelopen twee jaren (1 januari 2018 tot en met 30 juni 2020) voor de Gezondheids- en welzijnszorg 5,85% is. Op basis van de VNG rekentool, de CBS Statline en de stimulans voor actief beleid adviseren wij een aftrek voor ziekteverzuim van 100 uren per fte. Dat komt overeen met 6,18%, gerekend over de netto-uren minus verlofuren en feestdagen (vakantiedagen blijven staan bij ziekte).

Opleiding

Enkele cao's leggen de plicht op om 2% van de loonsom te reserveren voor scholing. De 2% betreft zowel de uren die aan opleiding worden besteed als de kosten van scholing. Op basis daarvan gaan wij uit van 30 uren per fte voor opleiding, zijnde 1,6% van de loonsom. Het overige deel van de 2% rekenen wij onder overhead, zijnde kosten voor scholing.

Reistijd

Wij houden bij de ambulante individuele begeleiding rekening met niet-declarabele reistijd werk-werk van 125 uren per jaar. Dit is gebaseerd op de inschatting van gemiddeld negen dienstreizen per week met een gemiddelde reistijd van een kwartier a 20 minuten per rit. Voor het buitengebied rekenen we 30 minuten per rit. Daarmee komen we uit op 190 uren per jaar. Voor HbH gaan we uit van 35 uren per jaar, gebaseerd op twee cliënten per dag en 10 minuten reistijd daartussen.

Cliëntgebonden uren indirect

Voor de berekening van de indirecte uren cliëntgebonden sluiten we aan bij de productbeschrijvingen. Dat resulteert in declarabele cliëntcontacttijd.

Onderdeel	Ondersteuning bij de aanbieder	Ondersteuning bij cliënt thuis	Huishoudelijke Hulp
Bruto beschikbare uren per jaar	1.878	1.878	1.878
Feestdagen	50	50	243 ¹⁰

¹⁰ Hier is alleen de cao VVT van toepassing.

Onderdeel	Ondersteuning bij de aanbieder	Ondersteuning bij cliënt thuis	Huishoudelijke Hulp
Verlof, incl. bovenwettelijk	210	210	
Ziekteverzuim (6,18%)	100	100	101
Werkbare uren per jaar	1.518	1.518	1.534
<i>Niet cliëntgebonden activiteiten:</i>			
Opleiding, intervisie	30	30	21
Algemeen overleg en administratie	80	80	15
Overig (koffie/thee, etc.)	20	20	-
Cliëntgebonden uren	1.388	1.388	1.498
daarvan indirecte tijd	75	75	-
Reistijd van/naar cliënt	-	125 ¹¹	35
Cliëntcontacttijd (declarabel)	1.313	1.188¹²	1.463

Tabel 10. Uitwerking declarabiliteit

2.6 Risico-opslag

Om de continuïteit richting cliënten en werknemers te garanderen, moet een aanbieder rekening houden met (financiële) tegenvallers. Om die tegenvallers te kunnen opvangen, heeft een aanbieder een weerstandsvermogen¹³ nodig. Hiertoe is een opslag voor het creëren van dergelijke buffers realistisch. De hoogte van de opslag is onderwerp van discussie; er zijn geen landelijke richtlijnen voor wat hierbij reëel genoemd kan worden. De gekozen waarde van 2% sluit aan bij een geaccepteerde gemiddelde winstmarge in de zorg.

Parameter	Waarde	Toelichting
Risico-opslag	2%	Te berekenen over de bruto loonkosten inclusief sociale lasten en de opslag voor overhead.

Tabel 11. Uitwerking risico-opslag

¹¹ Voor het buitengebied rekenen we met 190 uren niet declarabele reistijd werk-werk per jaar vanwege de geografische omvang van dat gebied. Daarmee komen we uit op 1.123 uren declarabele clientcontacttijd per jaar voor basis en 1.099 uren voor plus.

¹² Bij individuele begeleiding plus wordt nog gerekend met een 'No Show' van 2%. Daarmee komen de declarabele uren uit op 1.164 uren per jaar.

¹³ Door voor een weerstandsvermogen te zorgen voorkomt een organisatie dat het meteen in financiële problemen komt bij een calamiteit. De weerstandsratio geeft aan in hoeverre een organisatie eventuele calamiteiten financieel op kan vangen.

2.7 Overige kosten

Toelichting Dagbesteding

De hoogte van de kosten voor de huisvesting bij dagbesteding leiden we af uit de NZa-tarieven voor de normatieve huisvestingscomponent (NHC) en de normatieve inventariscomponent (NIC) voor dagbesteding in de Wlz (de Modulaire Pakketten Thuis).

Onderstaand overzicht is gebaseerd op de bijlagen bij de NZa-beleidsregels "Prestatiebeschrijvingen en tarieven zorgzwaartepakketten en volledig pakket thuis" (BR/REG-21118) en "Prestatiebeschrijvingen en tarieven modulaire zorg" (BR/REG-21117).

NHC en NIC-tarieven dagbesteding voor Wlz (prijsspeil 2021)	
Dagbesteding	Maximum tarief per dagdeel
VG (1 & 4; H900)	€ 6,99
GGZ (wonen 1; H001G)	€ 8,44

Tabel 12. NHC en NIC voor dagbesteding VPT (bron NZa- beleidsregels BR/REG-21117 en 21118)

Op basis van het bovenstaande hanteren we € 7,- per dagdeel ter dekking van de kosten van huisvesting bij zinvolle daginvulling. Aanvullend gaan we uit van een vergoeding van € 1,- voor lichte catering. Daarmee komt de totale vergoeding bij dagbesteding op € 8,- per cliënt per dagdeel.

In de volgende tabel geven we weer welke groepsgrootte de basis vormt voor de berekening van het tarief per cliënt. De groepsgrootte geeft immers aan over hoeveel cliënten de kosten van de personele inzet kan worden verdeeld. De groepsgrootten zijn bepaald aan de hand van de omschrijvingen in het productenboek.

Productgroep	Groepsgrootte
Begeleiding groep basis	> 6; we rekenen daarom met 7 cliënten per groep
Begeleiding groep plus	Midden 5-6 en zwaar < 5; we rekenen daarom met 5 cliënten per groep
Kort verblijf	We rekenen met een groepsgrootte van 9

Tabel 13. Groepsgrootte bij groepsbegeleiding

Toelichting kortdurend verblijf

In de volgende tabel zijn de parameters voor de verdere opbouw van een reëel tarief voor kortdurend verblijf weergegeven. Hierbij gaan we ervan uit dat het Kort Verblijf wordt ingezet als 'respijtzorg', dus ter vervanging van de mantelzorg. Dat betekent dat we vanuit de over te nemen mantelzorgtaken redeneren voor de opbouw van het tarief.

Mogelijke (mantel)zorgtaken	Basis voor een reëel tarief
Huishoudelijke taken in brede zin (onderdak, zorgen voor slapen, maaltijden, etc.)	Dit betreft het leveren van 'bed, bad, brood'. Hierbij gaat het om de investering in stenen en inventaris en om het bieden van bijbehorende hotelmatige

Mogelijke (mantel)zorgtaken	Basis voor een reëel tarief
	voorzieningen. Om hiervoor een reëel tarief te bepalen, leiden we de kosten hiervan af van het vergelijkbare 'opname niet-geïndiceerde partner' zoals dit in de Wlz mogelijk is. Dit betreft het logeren van een gezonde partner van een cliënt in een Wlz-instelling (VVT). Deze partner doet geen beroep op zorg/behandeling, waardoor dit met het logeren onder de Wmo is te vergelijken. Het NZa tarief hiervoor bedraagt in 2021 € 53,92 per etmaal (volgens de beleidsregel BR/REG-21118).
Persoonlijke en lijfsgebonden zorg (hulp bij aan- en uitkleden, wassen, verzorging, etc.)	nvt (zorgverzekeringswet)
Toezichtstaken (aandacht hebben, aanwezig zijn, begeleiding door de dag, eventueel ADL-assistentie, slaapwacht tijdens nachtelijke uren)	Voor het bepalen van een reëel tarief, gaan we uit van de aanwezigheid van een medewerker of een combinatie van medewerkers van het opleidingsniveau uit tabel 4. Bij deze inzet gaan we uit 26% toeslag ORT (zie bijlage 1). We gaan er daarbij vanuit dat één professional een groep bedient met gemiddeld negen (9) cliënten. Die ORT is berekend op basis van 24 uur aanwezigheid per etmaal en in principe op alle dagen van de week, met een gelijke verdeling over de dagen.
Reguliere Wmo-ondersteuning	nvt (niet via dit product; indien nodig zijn hiervoor één of meer andere Wmo producten geïndiceerd).
Geneeskundige zorg	nvt (zorgverzekeringswet)

Tabel 14. Toelichting Deeltijdverblijf bij Maatschappelijke Ondersteuning

Toelichting vervoer

Het is naar onze ervaring niet goed mogelijk om tarieven voor vervoer op te bouwen op basis van de hiervoor beschreven kostprijsselementen. Dit hangt samen met het feit dat er vele manieren zijn waarop de aanbieders dit vervoer in de praktijk organiseren; variërend van professionele taxibusjes tot vrijwillige chauffeurs. Daarom komen wij tot een modelmatige benadering van een reëel tarief voor vervoer, door aan te sluiten bij de tarieven voor vergelijkbare voorzieningen tbv de dagbesteding Wlz in 2021¹⁴. Deze tarieven worden door de Nederlandse Zorgautoriteit (NZa) vastgesteld op basis van objectief onderzoek. In die tarieven voor het vervoer naar dagbehandeling/dagbesteding onder de Wlz, wordt voor het gecontracteerd vervoer onderscheid gemaakt langs meerdere assen:

- Vervoer met middelen van de aanbieder
- Gecontracteerd vervoer voor kinderen/volwassenen, met/zonder rolstoel
- Individueel georganiseerd vervoer
- Afstand

¹⁴ Zie hiervoor de beleidsregel Prestatiebeschrijving en tarieven modulaire zorg 2021 (BRREG-21117).

In de onderstaande tabel zijn de dagtarieven voor de volwassenen binnen de Wlz in 2021 in beeld gebracht:

Doelgroep	0-4 km	5-9 km	10-19 km	20-29 km	30-39 km	> 40 km
Eigen vervoer aanbieder	€ 7,72	€ 7,72	€ 17,52	€ 23,96	€ 33,06	€ 33,06
Volwassenen; gewoon	€ 17,52	€ 17,52	€ 23,96	€ 33,06	€ 33,06	€ 46,18
Volwassenen; rolstoel	€ 17,52	€ 23,96	€ 33,06	€ 33,06	€ 46,18	€ 63,92
Individueel vervoer	€ 17,52	€ 23,96	€ 46,18	€ 46,18	€ 63,92	€ 94,64

Tabel 15. tarieven vervoer dagbesteding/dagbehandeling Wlz (prijspeil 2021)

Voor de regio Súdwest-Fryslân hanteren we de volgende uitgangspunten voor een reëel tarief voor beide vervoersvarianten:

- Gewoon vervoer naar groepsbegeleiding
Gebaseerd op het gemiddelde van het 'gewone' vervoer voor volwassenen, gecontracteerd en met eigen vervoersmiddelen, afstanden <20 km (in het buitengebied rekenen we met <30 km).
- Rolstoelvervoer naar groepsbegeleiding
Gebaseerd op het gemiddelde van het (gecontracteerde) rolstoelvervoer over de afstanden <20 km (in het buitengebied is dat <30 km).

2.8 Uitkomsten (virtuele) tarieven

Toepassing van het kostprijsmodel met de parameters zoals hiervoor vermeld, leidt tot de volgende adviestarieven. Prijspeil 1-1-2021, voor HbH prijspeil heel 2021!

Producten Maatschappelijke Ondersteuning	Uitkomst
Huishoudelijke Hulp	€ 28,65/uur
Persoonlijke verzorging	€ 44,18/uur
Individuele begeleiding basis	€ 54,16/uur <i>Buitengebied: € 57,30/uur</i>
Individuele begeleiding plus	€ 67,46/uur <i>Buitengebied: € 71,45/uur</i>
Dagbesteding basis	€ 36,10/dagdeel
Dagbesteding plus	€ 48,86/dagdeel
Kortdurend verblijf (alleen verblijf)	€ 53,92/etmaal
Kortdurend verblijf (all-in)	€ 220,38/etmaal
Vervoersdiensten basis	€ 15,33/dag <i>Buitengebied: € 18,62/uur</i>
Vervoersdiensten rolstoel	€ 24,85/dag

Producten Maatschappelijke Ondersteuning	Uitkomst
	Buitengebied: € 26,90/uur

Tabel 16. Adviestarieven (prijspeil 1-1-2021)

3. Transformatie-effecten

In dit hoofdstuk beschrijven we de verwachte effecten binnen Súdwest-Fryslân, als gevolg van de nieuwe uitvoeringspraktijk die ontstaat door de nieuwe wijze van bekostigen. Hierbij hebben we aansluiting gezocht bij uitgangspunten die gelden bij vergelijkbare trajecten en die vertaald naar de praktijk binnen Súdwest-Fryslân. Dit betreft vooral aannames die we per doelgroep specificeren op basis van eerder gemaakte aannames; er zijn ons geen bewezen uitkomsten bekend die een scherper beeld geven dan wij hier beschrijven.

3.1 Doelgroepen

Om gebiedsbudgetten vast te stellen is het belangrijk zicht te krijgen op het aandeel van doelgroepen binnen de vier gebieden Bolsward e.o., Buitengebied, Sneek Noord en Sneek Zuid. De doelgroepindeling van dagbesteding is te herleiden aan de producten. Voor de producten individuele begeleiding (basis en plus), kortdurend verblijf en persoonlijke verzorging is dit niet het geval. Bureau HHM heeft daarom op basis van de omzet van aanbieders per gebied een inschatting gemaakt van het aandeel van de omzet per doelgroep. Deze inschatting is ter controle voorgelegd aan SWF.

Om een verdeling te maken hebben wij per gebied gekeken naar de totale omzet van de producten individuele begeleiding (basis en plus), kortdurend verblijf en persoonlijke verzorging per aanbieder. De aanbieders die 90% van de omzet generen voor betreffende producten in het gebied, hebben wij in een overzicht gezet. Op basis van beschrijvingen op de website is aan elke aanbieder één of meerdere doelgroepen toegekend. Als de aanbieder meerdere doelgroepen bedient, hebben wij dit gelijk verdeeld. De omzet in het gebied wordt vervolgens toegekend aan de doelgroep(en) die de aanbieder bedient. Bijvoorbeeld 50% van de omzet voor ouderen en 50% van de omzet voor GGZ. Op basis hiervan is het aandeel van de totale omzet van de vier producten per doelgroep bepaald.

Dit levert onderstaande verdeling op per gebied. De percentages die worden genoemd zijn dus percentages in omzet (niet in aantal cliënten) per doelgroep voor de producten individuele begeleiding (basis en plus), kortdurend verblijf en persoonlijke verzorging.

Doelgroep	Bolsward	Buitengebied	Sneek Noord	Sneek Zuid
Ouderen	26%	36%	27%	25%
Psychiatrische problematiek	45%	39%	45%	50%
Verstandelijke beperking	23%	20%	21%	17%
Chronisch ziek, lich. handicap	6%	4%	7%	8%

Tabel 17. Verdeling van doelgroepen over beide functiecategorieën

3.2 Vernieuwingsmogelijkheden

Begeleiding

Om zicht te krijgen op de effecten van de transformatie, hebben we ons gebaseerd op mogelijkheden uit eerder onderzoek. Deze mogelijkheden zijn eerder in opdracht van het VNG/VWS Transitiebureau bij de invoering van de Wmo2015 geïnventariseerd. Daarbij is, eveneens per categorie cliënten, in samenspraak met professionals van vele instellingen beoordeeld welke alternatieve antwoorden zijn te creëren op de hulpvragen die tot en met 2014 onder de AWBZ (functies BGI en BGG) werden gesteld.

De alternatieven zijn nadien op verschillende plekken verder geconcretiseerd naar gerichte uitwerkingen en doorgerekend naar budgettaire effecten. Die ervaringen zijn meegenomen in de indicatieve effecten van het gebiedsgericht werken, zoals gepresenteerd tijdens de bijeenkomsten op 26/27 oktober. In dit voortraject ging het steeds over begeleidingsfuncties; Hulp bij het Huishouden maakte daarvan geen onderdeel uit. Deze functie was immers al in 2007 onder de Wmo gebracht.

De herkomst van de indicatie transformatie effecten is globaal als volgt aan te geven:

- Primaire bron: de rapportage over de mogelijkheden per cliëntgroep¹⁵. Deze rapportage is het resultaat van een intensief onderzoekstraject waarbij in verschillende innovatiesessies met vertegenwoordigers van aanbieders en gemeenten intensief inhoudelijk is gesproken over de (toen aanstaande) transitie en transformatie.
- Bewerkingen daarvan: in opdracht van meerdere gemeenten zijn deze uitkomsten verder geconcretiseerd en uitgewerkt naar maat en getal. Het meest intensief was dat voor de regio Kennemerland in een doorrekening van de mogelijke effecten van wat toen 'De kanteling' werd genoemd. Ook dat was in een combinatie van gemeenten en aanbieders. Dit heeft uitgebreide spreadsheets opgeleverd waarin de transformatie-effecten zijn vertaald naar (afname van de) aantallen cliënten en het gebruik van maatwerkvoorzieningen.
- De meest recente toepassing daarvan die relevant is voor Súdwest Fryslân, is die in de gemeente Groningen, eveneens ten behoeve van het uitrekenen van gebiedsbudgetten. In die gemeente is als gevolg van herindeling actueel een proces gaande om een vijfde gebiedsbudget toe te voegen aan de vier die in het voorjaar van 2018 zijn ontwikkeld.
- De marktconsultatiebijeenkomsten in Groningen (in 2018 voor de eerste vier en recent voor het vijfde gebiedsbudget aldaar) zijn mede bepalend geweest voor de concretisering van de verschillende effecten, inclusief de kostenverhogende factoren (vergrijzing, transformatie- en uitvoeringskosten). Daarbij is het goed om op te merken dat de recente bijeenkomst voor het nieuwe gebiedsbudget, werd bijgewoond door vertegenwoordigers van de aanbieders die gecontracteerd zijn voor de eerste vier gebiedsbudgetten. Die ervaringen zijn meegenomen in de vaststelling van de aannames voor het vijfde gebied.

Samenvattend zijn de indicatieve transformatie-effecten ontstaan op basis van breed gedeelde expertopinions. Deze zijn aangevuld met gezamenlijk door aanbieders en gemeenten opgestelde doorrekeningen. Daarnaast zijn deze getoetst in

¹⁵ Zie: [VNG, Cliëntgroepen extramurale AWBZ-begeleiding, deel 1](#) en [deel 2](#)

consultatiebijeenkomsten met aanbieders in het kader van de introductie van gebiedsbudgetten (waaronder de recente bijeenkomsten in Súdwest Fryslân). Empirische onderbouwing van de transformatie-effecten is er niet. De eerste ervaringen in Groningen hebben niet geleid tot bijstelling van de aannames.

Hulp bij het Huishouden

Om een transformatie-effect voor HbH te kunnen opbouwen, doen we de onderstaande aannames. Deze zijn mede gebaseerd op doorlopen trajecten in andere regio's, waarbij expliciet is gezocht naar mogelijkheden om de stijging van de vraag naar HbH als gevolg van het abonnementstarief (deels) te kunnen tegengaan. Ook de uitkomsten van besprekingen met aanbieders in diverse consultatie bijeenkomsten (veelal in verband met een reëel tarief), zijn hierin verwerkt.

- In het algemeen wordt ervan uitgegaan dat cliënten die eenmaal HbH hebben toegekend gekregen, daar pas mee stoppen bij a) overlijden of b) opname in de Wlz (verpleeghuis). Dat betekent dat de transformatie vooral op nieuwe cliënten van toepassing is.
- De noodzaak om in te zetten op demping van de groei van HbH cliënten, wordt ook door aanbieders onderschreven. Wij hebben gemerkt dat aanbieders mogelijkheden zien om die vraag naar HbH af te remmen in de communicatie met cliënten. Aanbieders pleiten vaak voor een rol in de indicatiestelling. De uitkomsten van de pilot HbH in SWF (indicatiestelling door de wijkverpleegkundige) lijkt te bevestigen dat dit bijdraagt aan de toekenningen.
- Bij nieuwe cliënten kan, naast een moreel appél, worden ingezet op het herstellen van het vermogen van mensen om de eigen draagkracht in te zetten voor een schoon en leefbaar huis. Dit wordt 're-ablement' genoemd. Het effect van re-ablement bij nieuwe cliënten uit zich in het duurzaam creëren van oplossingen zonder inzet van maatwerk.
- Een derde van de cliënten HbH in de gemeente SWF is jonger dan 75¹⁶. Dat betekent de verwachte vergrijzing doorwerkt op tweederde van het huidige gebruik van HbH.

3.3 Kostenverhogende effecten

Uitvoeringskosten begeleiding

Met de invoering van een gebiedsbudget ontstaat per gebied één hoofdaannemer voor de ondersteuning aan de inwoners in het betreffende gebied. De hoofdaannemer zal in de eerste periode van de gebiedsbudget afspraken moeten maken met verschillende gespecialiseerde aanbieders in het gebied voor specifieke vormen van ondersteuning en begeleiding. Daarom worden in de contractperiode uitvoeringskosten toegevoegd aan het gebiedsbudget. Deze lopen bij de begeleidingsfuncties vanaf het derde jaar terug naar de helft en in het vierde en vijfde jaar naar 20% van het bedrag dat in de eerste twee jaar ingeschat is. De uitvoeringskosten zijn bedoeld om de benodigde randvoorwaarden te creëren, zoals het aangaan en/of versterken van samenwerking tussen organisaties in het gebied (organiseren onderaanneming).

¹⁶ Ten opzichte van andere gemeenten is dat een relatief groot aandeel van 'jongere' cliënten.

Uitvoeringskosten HbH

Ook bij HbH is sprake van extra uitvoeringskosten, met name vanwege het aangaan en onderhouden van relaties met collega-aanbieders en ten behoeve van de indicatiestelling (intake) van inwoners. Bij HbH is geen sprake van gespecialiseerde aanbieders. De uitvoeringskosten bij HbH dalen in het vierde en vijfde jaar tot een kwart van het bedrag dat voor de eerste twee jaar is ingeschat.

Transformatiebudget

Om de verschuiving naar het voorliggend veld en algemene voorzieningen te kunnen realiseren, dienen die alternatieve oplossingen wel beschikbaar te zijn. Dat betekent dat daarvoor middelen beschikbaar moeten komen. In de berekeningen zijn we uitgegaan van een bepaald percentage transformatiebudget voor het beschikbaar krijgen van deze (extra) alternatieve oplossingen per doelgroep. De hoogte daarvan is mede bepaald op basis van de verwachte (kostenverlagende) effecten.

Vergrijzing

Daarnaast gaan we uit van stijgende kosten in de komende jaren als gevolg van de (dubbele) vergrijzing: het aantal ouderen neemt toe en de problematiek van de thuiswonende ouderen neemt ook toe. Bij HbH wordt er enkel gerekend met de demografische vergrijzing (stijging van het aantal ouderen). De verwachting is dat de toenemende problematiek van thuiswonende ouderen geen invloed heeft op HbH. De hoogte van de vergrijzing van de populatie is bepaald op basis van analyses van Súdwest Fryslân over de bevolkingssamenstelling in de komende jaren¹⁷. Voor de begeleidingsfuncties hebben we de gevonden waarden per gebied met een kwart verhoogd, om de effecten van een zwaarder wordende hulpvraag te calculeren (dubbele vergrijzing).

In de onderstaande tabel is te lezen welke waarden we in het rekenmodel hanteren. Hierbij gaan we ervan uit dat er ook gebruikgemaakt wordt van bestaande (voorliggende) voorzieningen; de structurele extra uitgaven hebben betrekking op aanvullende voorzieningen die er nu (nog) niet zijn.

Doelgroep, categorie	Inschatting structurele extra uitgaven
Transformatiebudgetten:	
- voor ouderen	+9% t.b.v. uitvoering van nieuwe oplossingen
- voor psychiatrische cliënten	+5% t.b.v. uitvoering van nieuwe oplossingen
- voor verstandelijk beperkten	+5% t.b.v. uitvoering van nieuwe oplossingen
- voor chronisch zieken	+2% t.b.v. uitvoering van nieuwe oplossingen
Uitvoeringskosten (afbouw na 2 jaar)	+5% t.b.v. het ontwikkelen van alternatieven en het aangaan en onderhouden van relaties met partners
Uitvoeringskosten HbH (afbouw na 2 jaar)	+2% t.b.v. de professionele intake en het aangaan en onderhouden van partnerrelaties

¹⁷ Bron: prognose periode 2022-2026 in de notitie Demografie van de gemeente (versie 7 december 2020)

Doelgroep, categorie	Inschatting structurele extra uitgaven
Dubbele vergrijzing in de periode 2022-2026	+ 14,9% - Bolsward + 15,0% - Buitengebied + 14,5% - Sneek Noord + 15,3% - Sneek Zuid
Vergrijzing HbH	+ 11,9% - Bolsward + 12,0% - Buitengebied + 11,6% - Sneek Noord + 12,3% - Sneek Zuid

Tabel 18. Extra uitgaven om de transformatie-effecten te kunnen realiseren

3.4 Effecten van de transformatie

In de navolgende tabellen beschrijven we de mogelijke effecten van de beoogde transformatie door het Súdwest Fryslân. Dat doen we langs twee lijnen, het aantal cliënten dat van een bepaalde bestaande (nu maatwerk) oplossing gebruikmaakt en de gemiddelde inzet (uren of dagdelen per week) per cliënt. Deze kwantificering van de effecten van de vernieuwingsmogelijkheden is tot stand gekomen op basis van eerdere verkenningen in gemeenten. Daarbij vormde de rapportage met vernieuwingsmogelijkheden het uitgangspunt en zijn de mogelijkheden doorgerekend op verwachte effecten. Tijdens de marktconsultatie met aanbieders in SWF zijn geen nieuwe inzichten ontstaan die tot aanpassing van de eerdere uitgangspunten hebben geleid.

Het is belangrijk te benadrukken dat het hier geen empirisch gevonden uitkomsten betreft, maar inschattingen op basis van expertopinions. De praktijk zal in de komende periode uitwijzen in hoeverre deze inschattingen blijken te kloppen. Voor het onderhavige onderzoek betekent dit dat wij als onderzoekers achter deze uitkomsten staan, maar dat we deze uitkomsten niet kunnen garanderen.

De tabellen 19 t/m 22 geven de inschatting in de transformatie-effecten bij de onderscheiden doelgroepen. Steeds aangegeven in het ingeschatte effect op het aantal cliënten dat van een bepaalde huidige dienst gebruikmaakt en op de gemiddelde inzet per week (in uren of dagdelen).

Ouderen		Effect op aantal ouderen dat maatwerk nodig heeft	Effect op het gemiddeld gebruik bij dat maatwerk
Effect bij 'licht'	individueel	-50%	-
	groepsgewijs	-70%	-
Effect bij 'zwaar'	individueel	-20%	-10%
	groepsgewijs	-10%	-10%

Tabel 19. Transformatie-effecten bij de doelgroep 'ouderen'

Psychiatrische problemen		Effect op aantal cliënten dat maatwerk nodig heeft	Effect op het gemiddeld gebruik bij dat maatwerk
Effect bij 'licht'	individueel	-25%	-
	groepsgewijs	-20%	-10%
Effect bij 'zwaar'	individueel	-15%	-10%
	groepsgewijs	-10%	-10%

Tabel 20. Transformatie-effecten bij 'cliënten met psychiatrische problematiek'

Chronisch zieken & gehandicapten		Effect op aantal cliënten dat maatwerk nodig heeft	Effect op het gemiddeld gebruik bij dat maatwerk
Effect bij 'licht'	individueel	-20%	-10%
	groepsgewijs	-20%	-
Effect bij 'zwaar'	individueel	-10%	-5%
	groepsgewijs	-5%	-

Tabel 21. Transformatie-effecten bij 'chronische zieken en mensen met een lichamelijke beperking'

Verstandelijke beperkingen		Effect op aantal cliënten dat maatwerk nodig heeft	Effect op het gemiddeld gebruik bij dat maatwerk
Effect bij 'licht'	individueel	-20%	-
	groepsgewijs	-40%	-
Effect bij 'zwaar'	individueel	-20%	-10%
	groepsgewijs	-10%	-10%

Tabel 22. Transformatie-effecten bij 'cliënten met een verstandelijke beperking'

Voor de overige diensten gaan we uit van de onderstaande inschattingen. Vervoer is berekend per gebied aan de hand van de gewogen transformatie-effecten van dagbesteding basis en plus.

Vervoersdiensten		Aantal cliënten	Gemiddeld verbruik
Bolsward: Gewoon en rolstoel	Ouderen	-56%	-2%
	Psychiatrische problemen	-20%	-10%
	Verstandelijke beperking	-33%	-2%
	Chronisch zieken & gehandicapten	-9%	-

Vervoersdiensten		Aantal cliënten	Gemiddeld verbruik
Buitengebied: Gewoon en rolstoel	Ouderen	-49%	-3%
	Psychiatrische problemen	-20%	-10%
	Verstandelijke beperking	-32%	-3%
	Chronisch zieken & gehandicapten	-12%	-
Sneek Noord: Gewoon en rolstoel	Ouderen	-54%	-3%
	Psychiatrische problemen	-20%	-10%
	Verstandelijke beperking	-34%	-2%
	Chronisch zieken & gehandicapten	-13%	-
Sneek Zuid: Gewoon en rolstoel	Ouderen	-51%	-3%
	Psychiatrische problemen	-20%	-10%
	Verstandelijke beperking	-24%	-5%
	Chronisch zieken & gehandicapten	-18%	-

Tabel 23. Transformatie-effecten bij 'Vervoersdiensten'

Overige diensten	Transformatie effect
Hulp bij het Huishouden	Re-ablement -4% Gemiddelde ureninzet -2%
Kortdurend Verblijf (logeeropvang)	Geen effect
Persoonlijke verzorging	Geen effect

Tabel 24. Transformatie-effecten bij de overige diensten

4. Uitkomsten

In dit hoofdstuk geven we de uitkomsten van verschillende doorrekeningen met de in de vorige hoofdstukken gepresenteerde parameterwaarden en aannames. Naast deze rapportage hebben we een rekenmodel opgeleverd waarmee deze berekeningen gemaakt en waarin de exactere bedragen zijn terug te vinden.

4.1 Elementen van het gebiedsbudget

Zoals in de vorige hoofdstukken beschreven, hebben we in dit onderzoek de gevraagde gebiedsbudgetten voor Súdwest-Fryslân opgebouwd uit verschillende componenten. Deze herhalen we hier:

- *Historische productie:* Van de gemeente Súdwest-Fryslân hebben we de productiecijfers over heel 2019 ontvangen. Voor HbH maken we gebruik van de productiecijfers van 2019, aangevuld met een prognose voor 2020 (vanwege de geconstateerde toename van ca. 8%).
- *Reële (virtuele) tarieven:* in overeenstemming met de AMvB hebben we voor 10 producten virtuele tarieven opgesteld.
- *(Extra) uitgaven:* We onderkennen drie factoren die de uitgaven (structureel) verhogen: de uitvoeringskosten voor het ontwikkelen van randvoorwaarden, de kosten van alternatieve oplossingen (transformatiebudget) en de kosten als gevolg van (dubbele) vergrijzing. De laatste twee posten zijn doelgroepgebonden. In het rekenmodel zijn deze bepaald aan de hand van het gewicht van de vier doelgroepen in de uitgaven.
- *Effecten van de transformatie:* De doorrekening van de verwachte effecten van transformatie is ook doelgroepgebonden, zoals in het vorige hoofdstuk beschreven. We gaan uit van twee effecten, namelijk het effect op het aantal cliënten dat van een bepaalde dienst gebruik maakt en het effect op de gemiddelde inzet per week.

4.2 Geleidelijke ingroei

In de onderstaande tabellen geven we aan op welke wijze de verschillende deelbudgetten doorwerken in het gebiedsbudget. We hanteren hierbij de volgende overwegingen:

- De uitvoeringskosten zijn vanaf dag één noodzakelijk, om al in 2022 te werken aan alternatieve oplossingen en aan het netwerk dat daarvoor in het gebied nodig is. Na het derde jaar daalt het budget. De verwachting is dat de 'extra' werkzaamheden die nodig zijn om de transformatie-effecten te bereiken na het tweede jaar minder worden. Op een bepaald moment zijn die randvoorwaarde gecreëerd en is de nieuw ontstane situatie de norm.
- De inrichting van alternatieve oplossingen begint in 2022 vorm te krijgen en is in 2023 op gewenst niveau. Dat betekent dat we de structurele uitgaven aan het transformatiebudget vanaf 2023 helemaal inzetten, in 2022 voor 10%.
- Het effect van de vergrijzing tussen 2022 en 2026 verloopt lineair, dus per jaar met een vijfde deel van het totaal.

- Het transformatie-effect wordt eveneens geleidelijk merkbaar, een klein begin in 2022, doorgroeiend naar het optimum vanaf 2025.

Ingroeimodel begeleiding	2022	2023	2024	2025	2026
Transformatie-effecten	5%	50%	75%	100%	100%
Uitvoeringskosten	100%	100%	50%	20%	20%
Transformatiebudget	10%	100%	100%	100%	100%
Kosten vergrijzing	20%	40%	60%	80%	100%
Totaal effect tov referentiebudget	105,5%	97,6%	88,1%	79,6%	80,3%

Tabel 25. Ontwikkeling van de verschillende effecten begeleiding (kostenverhogend en kostenverlagend) in de gebiedsbudgetten de komende jaren en het totaaleffect in vergelijking met het referentiebudget (productie in het basisjaar 2019, doorgerekend op basis van de reële -virtuele- tarieven).

Ingroeimodel HbH	2022	2023	2024	2025	2026
Transformatie-effecten	50%	100%	100%	100%	100%
Uitvoeringskosten	100%	100%	50%	25%	25%
Kosten vergrijzing	20%	40%	60%	80%	100%
Totaal effect tov referentiebudget	100,4%	98,7%	99,2%	100,3%	101,8%

Tabel 26. Ontwikkeling van de verschillende effecten begeleiding (kostenverhogend en kostenverlagend) in de gebiedsbudgetten de komende jaren en het totaaleffect in vergelijking met het referentiebudget (productie in het basisjaar 2020, doorgerekend op basis van het reële -virtuele- tarief).

4.3 Advies voor de gebiedsbudgetten

De uitkomsten van het rekenmodel waarin alle benoemde parameters en transformatie-effecten zijn doorgerekend, leiden tot de volgende adviezen voor de gebiedsbudgetten in de komende jaren (prijspeil 2021, geen indexatie toegepast).

Begeleiding	Bolsward e.o.	Buitengebied	Sneek Noord	Sneek Zuid	TOTAAL
2022	€ 2.627.867	€ 3.111.317	€ 2.389.384	€ 3.045.096	€ 11.173.662
2023	€ 2.430.213	€ 2.874.983	€ 2.192.384	€ 2.832.554	€ 10.330.134
2024	€ 2.195.312	€ 2.593.304	€ 1.968.590	€ 2.569.699	€ 9.326.904
2025	€ 1.985.326	€ 2.341.078	€ 1.767.446	€ 2.335.722	€ 8.429.571
2026	€ 2.002.426	€ 2.365.931	€ 1.783.272	€ 2.354.858	€ 8.506.486

Tabel 27. Advies gebiedsbudgetten 'Begeleiding' 2022-2026 (prijspeil 2021)

HbH	Bolsward e.o.	Buitengebied	Sneek Noord	Sneek Zuid	TOTAAL
2022	€ 2.404.296	€ 2.520.761	€ 2.007.151	€ 1.520.267	€ 8.452.474
2023	€ 2.364.668	€ 2.479.443	€ 1.974.860	€ 1.494.691	€ 8.313.664
2024	€ 2.377.438	€ 2.493.095	€ 1.986.431	€ 1.502.170	€ 8.359.135
2025	€ 2.402.189	€ 2.519.306	€ 2.007.999	€ 1.517.227	€ 8.446.722
2026	€ 2.438.919	€ 2.558.077	€ 2.039.565	€ 1.539.862	€ 8.576.422

Tabel 28. Advies gebiedsbudgetten 'Hulp bij het Huishouden' 2022-2026 (prijspeil 2021)

Opbouw van de gebiedsbudgetten

Op verzoek van de aanbieders tijdens de consultatiebijeenkomst op 11 januari 2021, geven we in de volgende tabellen voor het totaal van de gebiedsbudgetten een overzicht van de financiële effecten van de verschillende componenten die leiden tot de gebiedsbudgetten, eerst van het totale budget en vervolgens per deelgebied.

Opbouw budget Begeleiding totaal	2022	2023	2024	2025	2026
Basisbudget (productie 2019)	€ 10.589.539	€ 10.589.539	€ 10.589.539	€ 10.589.539	€ 10.589.539
AF: transformatie op cliënten	€ -140.819	€ -1.408.190	€ -2.112.286	€ -2.816.381	€ -2.816.381
AF: transformatie op inzet	€ -22.262	€ -222.617	€ -333.926	€ -445.235	€ -445.235
BIJ: uitvoeringskosten	€ 529.480	€ 529.480	€ 264.740	€ 105.896	€ 105.896
BIJ: transformatiebudget	€ 60.809	€ 608.092	€ 608.092	€ 608.092	€ 608.092
BIJ: kosten vergrijzing	€ 76.915	€ 153.830	€ 230.745	€ 307.660	€ 384.575
BIJ: sociale activering	€ 80.000	€ 80.000	€ 80.000	€ 80.000	€ 80.000
TOTAAL	€ 11.173.662	€ 10.330.134	€ 9.326.904	€ 8.429.571	€ 8.506.486

Tabel 29. Opbouw gebiedsbudget begeleidingsfuncties totaal

Opbouw budget Begeleiding Bolsward	2022	2023	2024	2025	2026
Basisbudget (productie 2019)	€ 2.491.241	€ 2.491.241	€ 2.491.241	€ 2.491.241	€ 2.491.241
AF: transformatie op cliënten	€ -32.801	€ -328.010	€ -492.014	€ -656.019	€ -656.019
AF: transformatie op inzet	€ -5.147	€ -51.468	€ -77.202	€ -102.936	€ -102.936
BIJ: uitvoeringskosten	€ 124.564	€ 124.564	€ 62.282	€ 24.913	€ 24.913
BIJ: transformatiebudget	€ 14.085	€ 140.845	€ 140.845	€ 140.845	€ 140.845
BIJ: kosten vergrijzing	€ 17.110	€ 34.220	€ 51.331	€ 68.441	€ 85.551
BIJ: sociale activering	€ 18.815	€ 18.820	€ 18.830	€ 18.842	€ 18.832

Opbouw budget Begeleiding Bolsward	2022	2023	2024	2025	2026
TOTAAL	€ 2.627.867	€ 2.430.213	€ 2.195.312	€ 1.985.326	€ 2.002.426

Tabel 30. Opbouw gebiedsbudget begeleidingsfuncties Bolsward eo.

Opbouw budget Begeleiding Buitengebied	2022	2023	2024	2025	2026
Basisbudget (productie 2019)	€ 2.945.944	€ 2.945.944	€ 2.945.944	€ 2.945.944	€ 2.945.944
AF: transformatie op cliënten	€ -40.364	€ -403.642	€ -605.463	€ -807.284	€ -807.284
AF: transformatie op inzet	€ -6.202	€ -62.020	€ -93.030	€ -124.040	€ -124.040
BIJ: uitvoeringskosten	€ 147.293	€ 147.293	€ 73.647	€ 29.459	€ 29.459
BIJ: transformatiebudget	€ 17.550	€ 175.505	€ 175.505	€ 175.505	€ 175.505
BIJ: kosten vergrijzing	€ 24.819	€ 49.639	€ 74.458	€ 99.278	€ 124.097
BIJ: sociale activering	€ 22.276	€ 22.265	€ 22.244	€ 22.218	€ 22.251
TOTAAL	€ 3.111.317	€ 2.874.983	€ 2.593.304	€ 2.341.078	€ 2.365.931

Tabel 31. Opbouw gebiedsbudget begeleidingsfuncties Buitengebied

Opbouw budget Begeleiding Sneek Noord	2022	2023	2024	2025	2026
Basisbudget (productie 2019)	€ 2.266.745	€ 2.266.745	€ 2.266.745	€ 2.266.745	€ 2.266.745
AF: transformatie op cliënten	€ -32.469	€ -324.691	€ -487.037	€ -649.382	€ -649.382
AF: transformatie op inzet	€ -4.103	€ -41.032	€ -61.548	€ -82.064	€ -82.064
BIJ: uitvoeringskosten	€ 113.336	€ 113.336	€ 56.668	€ 22.667	€ 22.667
BIJ: transformatiebudget	€ 12.939	€ 129.389	€ 129.389	€ 129.389	€ 129.389
BIJ: kosten vergrijzing	€ 15.829	€ 31.658	€ 47.487	€ 63.316	€ 79.145
BIJ: sociale activering	€ 17.107	€ 16.979	€ 16.885	€ 16.774	€ 16.771
TOTAAL	€ 2.389.384	€ 2.192.384	€ 1.968.590	€ 1.767.446	€ 1.783.272

Tabel 32. Opbouw gebiedsbudget begeleidingsfuncties Sneek Noord

Opbouw budget Begeleiding Sneek Zuid	2022	2023	2024	2025	2026
Basisbudget (productie 2019)	€ 2.885.609	€ 2.885.609	€ 2.885.609	€ 2.885.609	€ 2.885.609
AF: transformatie op cliënten	€ -35.185	€ -351.848	€ -527.771	€ -703.695	€ -703.695
AF: transformatie op inzet	€ -6.810	€ -68.097	€ -102.146	€ -136.195	€ -136.195
BIJ: uitvoeringskosten	€ 144.288	€ 144.288	€ 72.144	€ 28.858	€ 28.858

Opbouw budget Begeleiding Sneek Zuid	2022	2023	2024	2025	2026
BIJ: transformatiebudget	€ 16.235	€ 162.354	€ 162.354	€ 162.354	€ 162.354
BIJ: kosten vergrijzing	€ 19.156	€ 38.312	€ 57.469	€ 76.625	€ 95.781
BIJ: sociale activering	€ 21.802	€ 21.936	€ 22.041	€ 22.167	€ 22.146
TOTAAL	€ 3.045.096	€ 2.832.554	€ 2.569.699	€ 2.335.722	€ 2.354.858

Tabel 33. Opbouw gebiedsbudget begeleidingsfuncties Sneek Zuid

Opbouw budget HbH	2022	2023	2024	2025	2026
Basisbudget (productie 2020)	€ 8.422.829	€ 8.422.829	€ 8.422.829	€ 8.422.829	€ 8.422.829
AF: transformatie op cliënten	€ -181.427	€ -362.853	€ -362.853	€ -362.853	€ -362.853
AF: transformatie op inzet	€ -87.085	€ -174.170	€ -174.170	€ -174.170	€ -174.170
BIJ: uitvoeringskosten	€ 168.457	€ 168.457	€ 84.228	€ 42.114	€ 42.114
BIJ: kosten vergrijzing	€ 129.700	€ 259.401	€ 389.101	€ 518.802	€ 648.502
TOTAAL	€ 8.452.474	€ 8.313.664	€ 8.359.135	€ 8.446.722	€ 8.576.422

Tabel 34. Opbouw gebiedsbudget Hulp bij het Huishouden

Bijlage 1. Berekening ORT bij kortdurend verblijf

1. Kortverblijf

Bij kortverblijf gedurende de weekenddagen is sprake van inzet in een tijdvak waarvoor ORT van toepassing is. Bij de berekening daarvan gaan we uit van een gelijke verdeling van de etmalen deeltijdverblijf over alle dagen van de week. In de onderstaande tabel is de inzet verdeeld over de verschillende ORT-tijdvakken.

Inzet bij kortverblijf			Uren per etmaal		
dag	tijdvak	ORT%	ma-vr	zat	zon/feestdagen
<i>maandag-vrijdag</i>	00:00-06:00	44%	6		
	06:00-07:00	22%	1		
	07:00-20:00	0%	13		
	20:00-22:00	22%	2		
	22:00-24:00	44%	2		
<i>zaterdag</i>	00:00-06:00	49%		6	
	06:00-08:00	38%		2	
	08:00-12:00	0%		4	
	12:00-22:00	38%		10	
	22:00-24:00	49%		2	
<i>zon/feestdagen</i>	00:00-24:00	60%			24
ORT gemiddeld per dag			17,4%	35,3%	60%
aantal dagen per week			5	1	1
gemiddelde ORT			26%		

Tabel B1. ORT bij kortverblijf

Dit leidt tot een opslag voor de ORT in het tarief voor de personele inzet van 26%.

Bijlage 2. Definities bij het toepassen van een kostprijsmodel in het Sociaal Domein

Bij een aantal kostencomponenten verwijzen we naar de nummers uit het Prismant rekenschema voor zorginstellingen, een in de sector erkende opbouw van de administratie.

Overhead

Overhead is het geheel van functies gericht op de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces. Het primaire proces is het geheel aan diensten en voorzieningen dat door een zorgorganisatie geboden wordt aan een cliënt, om direct in de behoefte aan begeleiding, verzorging, voeding (en verpleging, behandeling, opvoeding) van de cliënt te voorzien.

(Personele) Overhead

Niet- cliëntgebonden personele kosten ten behoeve van het primaire proces (leidinggevenden, hotelfuncties, terrein- en gebouwgebonden functies en overig niet-clientgebonden personeel).

Overige kosten

Overige (niet personele) kosten ten behoeve van het primaire proces (voeding, hotelmatige kosten, cliënt c.q. bewoner gebonden kosten, terrein en gebouw gebonden kosten, afschrijving, huur, lease, interest en algemene kosten (waaronder ICT, kantoorbenodigheden, marketing, abonnementen etc.).

Kosten van voeding

Totaaltelling van de materiële kosten die verband houden met de bereiding en verstrekking van maaltijden en andere voedingsproducten. In het Prismant rekeningschema zijn dit alle rekeningen uit rubriek 43.

Andere hotelmatige kosten

Deze kostengroep bevat de materiële kosten die aan de hotelfunctie van de instelling kunnen worden toegerekend (inclusief de kosten van het vervoer van cliënten), met uitzondering van de kosten van voeding. In het Prismant rekeningschema zijn dit alle rekeningen uit rubriek 44.

Algemene kosten

Kosten van algemene aard. Denk hierbij aan: kosten voor dienstreizen, materiele kosten voor administratie en registratie, ICT, communicatiekosten, kosten algemeen beheer, zakelijke lasten en verzekeringen, kosten audiovisuele apparatuur en andere algemene kosten. In het Prismant rekeningschema zijn dit alle rekeningen uit rubriek 45.

Cliënt c.q. bewonergebonden kosten

Dit betreft o.a. kosten voor onderzoek, laboratorium, geneesmiddelen en hulpmiddelen. In het Prismant rekeningschema zijn dit alle rekeningen uit rubriek 46.

Terrein- en gebouwgebonden kosten

Het betreft hier de kosten die worden gemaakt voor onderhouden van de dotaties die worden gedaan aan groot onderhoud, en de kosten voor nutsvoorzieningen: gas, elektriciteit, water. In het Prismant rekeningschema zijn dit alle rekeningen uit rubriek 47.

Afschrijvingen, huur en leasing en interest

Afschrijvingskosten en huur van vervoersmiddelen, immateriële activa, gebouwen, automatisering, financieringskosten en dotaties egalisatie. In het Prismant rekeningschema zijn dit alle kosten die vallen onder rubriek 48.

Bijlage 3. Aantal individuele inwoners met een maatwerkvoorziening

Op verzoek van de gemeente Súdwest Fryslân is een doorrekening gemaakt van het aantal unieke cliënten dat op basis van de verwachte transformatie-effecten in de komende jaren gebruikt maakt van een maatwerkvoorziening. Dit houdt verband met het 'ventiel' dat in de contracten met de aannemers van het gebiedsbudget wordt uitgewerkt. In de onderstaande tabellen zijn daarvan de uitkomsten weergegeven, voor de Begeleiding en voor de Hulp bij het Huishouden.

Deze tabellen zijn gebaseerd op het aantal unieke cliënten dat in heel 2019 gebruik heeft gemaakt van een of meer maatwerkvoorzieningen. Bij de berekeningen hebben we de volgende aannames gedaan:

- Het aantal unieke cliënten Hulp bij het Huishouden is gebaseerd op 2020, waarbij we de door de gemeente aangegeven groei van 8% ten opzichte van het gebruik 2019 ook voor het aantal cliënten hebben aangehouden.
- Cliënten die in 2019 twee of meer voorzieningen in het kader van Begeleiding hebben gebruikt, zijn als één cliënt meegeteld; cliënten die in 2019 naast een begeleidingsfunctie ook Hulp bij het Huishouden kregen, zijn in beide tabellen meegeteld.
- Bij de cliënten die in 2019 twee of meer begeleidingsfuncties kregen hebben we verondersteld dat deze als gevolg van de transformatie tenminste één voorziening overhouden; dit aantal unieke cliënten blijft daardoor alle jaren constant.
- De in hoofdstuk 3 opgenomen transformatie-effecten voor het aantal inwoners dat van een bepaalde voorziening gebruik maakt (afname) en voor de vergrijzing (toename), zijn in de onderstaande tabellen verwerkt.
- Op basis van de demografische ontwikkelingen in SWF hebben we aangenomen dat het aantal inwoners onder de 75 jaar in beide categorieën van voorzieningen de komende jaren gelijk blijft aan dit aantal in 2019.
- De indeling naar doelgroepen bij de begeleidingsfuncties is gebaseerd op dezelfde verdeling die is gebruikt bij de doorrekening van de gebiedsbudgetten.

Begeleiding	Bolsward	Buitengebied	Sneek Noord	Sneek Zuid	Totaal
Aantal in 2019	418	480	380	474	1.752
Verwacht in 2022	416	479	379	473	1.747
Verwacht in 2023	379	437	343	437	1.596
Verwacht in 2024	359	416	325	418	1.518
Verwacht in 2025	339	394	307	399	1.440
Verwacht in 2026	342	398	309	402	1.453

Tabel B3a: Verwacht aantal inwoners per gebied dat gebruik maakt van een maatwerkvoorziening in de begeleidingsfuncties

Hulp bij het Huishouden	Bolsward	Buitengebied	Sneek Noord	Sneek Zuid	Totaal
Aantal in 2020*	834	908	778	586	3.106
Verwacht in 2022	829	903	773	583	3.087
Verwacht in 2023	823	897	769	579	3.068
Verwacht in 2024	836	911	781	588	3.116
Verwacht in 2025	849	925	793	596	3.164
Verwacht in 2026	862	939	805	605	3.211

Tabel B3b: Verwacht aantal inwoners per gebied dat gebruik maakt Hulp bij het Huishouden

** Dit aantal is gebaseerd op het werkelijke aantal in 2019, vermeerderd met de door de gemeente aangegeven groei van 8% in 2020.*